

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відокремлений структурний підрозділ
«Морехідний фаховий коледж ім О.І. Маринеска
Національного університету «Одеська морська академія»

ВРАХОВАНИЙ ЕКЗ. № 26

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Педагогічною радою ВСП
«Морехідний фаховий коледж
ім. О.І. Маринеска НУОМА»
Протокол №2
від «22» вересня 2020 р.
Начальник
Олександр САБУРОВ

ПОЛОЖЕННЯ
про самостійну роботу здобувачів освіти
Відокремленого структурного підрозділу
«Морехідний фаховий коледж ім О.І. Маринеска
Національного університету «Одеська морська академія»

Одеса 2020

Розроблено:

- Заступником начальника Відокремленого структурного підрозділу «Морехідний фаховий коледж ім. О.І. Маринеска Національного університету «Одеська морська академія» з навчальної роботи **Андрієм ЧЕБАНОМ**
- методистом, спеціалістом вищої категорії **Ніною ГЛУХОВОЮ**

Розглянуто та схвалено на засіданні методичної ради Відокремленого структурного підрозділу «Морехідний фаховий коледж ім. О.І. Маринеска Національного університету «Одеська морська академія»

Протокол №2

Від «20»вересня 2020 р.

Голова **Андрій ЧЕБАН**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Самостійна робота курсантів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України, затвердженого наказом Міністерства освіти України за №161 від 2 червня 1993 року.

1.2 Навчальний час, відведений для самостійної роботи курсантів, визначається робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

1.3 Самостійна робота курсантів – це спланована пізнавальна, організаційно і методично направлена діяльність, яка здійснюється без прямої допомоги викладача, на досягнення результату.

1.4 Мета самостійної роботи

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності курсантів

- формування в курсантах потреби безпосереднього самостійного поповнення знань

- розвиток морально-вольових зусиль

- подальше розширення і поглиблення знань, отриманих на аудиторних заняттях

- вироблення навичок з організації самостійної роботи таких як розподіл часу і відбір та систематизація матеріалу.

1.5 Завдання самостійної роботи

- навчити курсантів самостійно працювати з літературою

- творчо сприймати навчальний матеріал і осмислювати його

- сформувати навички щоденної самостійної роботи з метою одержання та узагальнення знань, умінь, навичок.

1.6 Для організації самостійної роботи педагогу рекомендується навчити курсантів створювати опорний конспект лекцій, конспектувати навчальну та довідкову літературу. В зоні управління самостійною роботою курсантів перебуває формування і розвиток навичок розумової діяльності, навчання вести пошук необхідної літератури.

1.7 Одним з елементів самостійної роботи курсантів, їхньої підготовки до семінарів є виконання навчальних завдань, які можуть бути складені відповідно до навчальної програми та виходячи з логіки розкриття проблеми, які виключають можливість пошуку відповіді безпосередньо у підручнику.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

2.1 Зміст самостійної роботи з конкретної дисципліни визначається навчальною програмою дисципліни та робочою навчальною програмою вивчення дисципліни.

2.2 На самостійну роботу може вноситись:

- частина теоретичного матеріалу, менш складного за змістом
- окремі практичні роботи, що не потребують безпосереднього керівництва викладача

2.3 Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни:

- основна література (підручник, конспект лекцій викладача, навчальні та методичні посібники)
- додаткова література (наукова, фахова, монографічна, періодична)
- методичні матеріали (методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи курсантів)

2.5 Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах або у екіпажі.

2.6 При використанні курсантами складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації передбачаються можливості отримання необхідної консультації або допомоги з боку викладача.

2.7 Під час планування рекомендується створювати програму самостійного вивчення з навчальної дисципліни у вигляді таблиці:

Тема, яка вноситься на самостійне вивчення	Кількість годин	Опорні знання	Знання і навички, якими необхідно оволодіти	Вид навчального завдання для самостійного вивчення	Форми контролю	Література
1	2	3	4	5	6	7

ІІІ. СИСТЕМА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

3.1 Під час самостійного опрацювання навчального матеріалу велике значення для курсанта має навчально-методичний пакет, зміст якого передбачає:

- навчальну програму з дисципліни з чітким визначенням змісту й обсягу аудиторної та поза аудиторної навчальної роботи;
- конспект лекцій, опорний конспект;
- основні поради курсантам щодо вивчення конкретної дисципліни (у письмовій формі) з вимогами до оцінки знань із даної дисципліни;
- методичні рекомендації щодо вивчення окремих тем чи набуття практичних навичок;
- перелік тем курсових робіт чи курсових проектів;
- перелік питань, що виносяться на семінарські заняття;
- пакет контрольних завдань, запитань, тестів для самоперевірки;
- перелік літератури;
- робочий зошит (звіт) для виконання самостійної роботи.

3.2 Вимоги щодо складання методичних рекомендацій:

З метою допомоги курсантам у самостійному оволодінні знаннями навчальної дисципліни викладачу рекомендується підготувати методичні рекомендації, основними складовими яких можуть бути :

- Тема
- План
- Література
- Перелік знань та вмінь, які повинні набути курсанти після опрацювання теми
- Конкретні завдання курсанту з кожного внесеного питання з методичними порадами щодо їх виконання
- Перелік контрольних запитань для самоперевірки

Рекомендовано викладачам складати робочі зошити для самостійної роботи у вигляді тезисних викладок, графічних зображень, таблиць систематизованого матеріалу з переліком вихідних даних, одержаних під час вивчення інших навчальних дисциплін або попередніх тем з даної дисципліни, перелік завдань з даної теми.

3.3 Види завдань для самостійної роботи.

Залежно від особливостей дисципліни викладач може давати курсантам різні види завдань самостійної роботи:

- переробка інформації, отриманої безпосередньо на обов'язкових навчальних заняттях
- робота з відповідними підручниками та особистим конспектів лекцій
- самостійне вивчення окремих тем або питань із розробкою конспекту
- робота з відповідною літературою
- написання рефератів, повідомлень
- виконання підготовчої роботи до лабораторних та практичних робіт
- виконання індивідуальних графічних та розрахункових робіт
- виконання курсових робіт (проектів)
- виготовлення наочності

IV. ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Цей вид навчальної діяльності курсантів можна розділити на три рівні:

1. Доаудиторна самостійна робота
2. Аудиторна самостійна роботи
3. Позааудиторна самостійна робота.

4.1. Ефективність умов самостійної роботи, як виду навчальної діяльності:

- якщо робота організована з боку викладача
- якщо вона є складовою навчально-виховного процесу, а не епізодичним явищем
- якщо за самостійною роботою курсантів здійснюється педагогічний контроль (оцінка і корекція знань).

4.2 Успішність самостійної роботи курсантів визначається перш за все підготовленістю їх до такої навчальної діяльності. За своєю суттю самостійна

робота передбачає максимальну активність курсантів у організації розумової праці, пошуку гармонії, прагнення зробити роботу найкраще.

V. ОСНОВНІ ПРАВИЛА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- у самостійну роботи слід входити послідовно
- вироблення власного режиму життя, навчальної діяльності з першого дня навчання

- послідовність у вирішенні будь-яких справ, зокрема навчальних проблем
- установа власного інтересу до знань як основи майбутньої професії.
- пошук персонального інтересу в навчанні.

З часом навички розумової праці переходять у звички і стають природною потребою особистості.

Кращі самостійні завдання залишаються в кабінетах (лабораторіях).

VI. ОСНОВНІ ФОРМИ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Контрольні заходи виконання самостійної роботи включають поточний і підсумковий контроль знань курсантів.

6.1 **Поточний контроль** – є органічною частиною навчального процесу і проводиться під час лекцій, семінарських, практичних і лабораторних занять

Форми поточного контролю :

- усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступного заняття з оцінкою відповідей курсантів (5...10 хв.)
- письмове фронтальне опитування курсантів на початку чи в кінці лекції (5...10 хв.) *Бажано, щоб контрольні запитання були заздалегідь підготовлені на окремих аркушах, на яких курсанти пишуть відповіді*
- перевірка домашніх завдань
- перевірка умінь на практичних, лабораторних заняттях
- тестова перевірка знань курсантів та інші форми перевірки.

6.2 Викладач може передбачити проведення семінару повністю за темами самостійної роботи

6.3 При модульній системі навчання теми самостійної роботи входять у модуль. Контролюються після закінчення логічно завершеної частини занять, їх результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

6.4 Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим планом для засвоєння курсантами в процесі самостійної роботи, виноситься на **підсумковий контроль** поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовується на заняттях.

6.5 Контроль опрацювання навчального матеріалу, винесеного на самостійну роботу, проводиться викладачем на заняттях у позааудиторний час за двобальною („зараховано”, „не зараховано”) або за впровадженою шкалою.

6.6 Консультації та поточний контроль викладачі впроваджують за графіком індивідуальних занять.

Результати поточного контролю з самостійної роботи фіксується в журналі обліку навчальних занять групи на окремій сторінці за відповідну тему.

VII. ОРІЄНТОВАНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

7.1 Опрацювання матеріалу потрібно починати з прочитання всього тексту

7.2 У процесі роботи над темою тлумачення незнайомих слів і спеціальних термінів шукати у словнику іншомовних слів та спеціальних довідниках з відповідних галузей науки та виробництва.

7.3 Незрозумілі місця, фрази перечитувати декілька разів, щоб зрозуміти їх зміст.

7.4 Після опрацювання тексту необхідно:

- визначити основну думку
- відокремити основні питання тексту від другорядних
- усвідомити зв'язок між теоретичними положеннями і практикою
- закріпити прочитане у свідомості
- пов'язати нові знання з попередніми в даній галузі
- перейти до заключного етапу засвоєння записів, які включають :
  - назва теми та посібника
  - прізвища автора та року видання і назви видання
  - план (короткий перелік основних питань тексту в логічній послідовності)
  - конспект
  - реферат , який оформляють у вигляді вільного запису, дотримуючись послідовності фактів згідно з джерелами, і супроводжуючи текст виписками, цитатами, ілюстрованими матеріалами.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Програма самостійного вивчення дисципліни
- Плани самостійного вивчення
- Конспект лекцій
- Опорний конспект
- Перелік тем курсових робіт (проектів)
- Перелік питань до семінарських, практичних, лабораторних занять
- Тести для самоперевірки
- Перелік літератури
- Рекомендації щодо роботи курсантів з літературою